

μου ἔχουσι χρῶμα σχιστολίθου ὡς τὸ ἐπιστέγασμα τοῦ νότου αὐτῶν. Ἐνθυμούμεθα ὅτι εὗρομεν μίαν ἐκ τῶν φωλεῶν τούτων ἐντὸς τριανταφυλλιᾶς ὁμοιάζουσας μὲ κέλυφος μαργαριτοφόρον καὶ ἐμπεριέχουσας τέσσaras κυανοῦς μαργαρίτας· ἐν ρόδον κάθυγρον ἐκρέματο ὑπεράνω· τὸ ἄρρεν ἵστατο ἀκίνητον ἐπὶ ἐνὸς παρακειμένου θάμνου ὡς πορφυροῦν καὶ κυανοῦν ἄνθος. Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα μετὰ τῆς σκιᾶς καρύας τινός, ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς βάθος τῆς σκηνῆς καὶ ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἔβλεπέ τις ἐγειρόμενον τὸ λυκαυγές, ἀντηνακλῶντο εἰς τὸ ὕδωρ δεξαμενῆς τινός. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης εἰκόνος ἰδέαν τῶν χαρίτων, δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν φύσιν.

Ἐνῶ μέρος τῆς δημιουργίας κηρύττει καθ' ἐκάστην εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους τοὺς ἐπαίνους τοῦ Δημιουργοῦ, ἄλλη μερίς ταξιδεύει, ὅπως διηγηθῇ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. Ταχυδρόμοι τινὲς διασχίζουσι τὸν ἀέρα, εἰσδύουσιν ἐντὸς τῶν ὑδάτων καὶ ὑπερπηδῶσι τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας. Οἱ μὲν φθάνουσιν ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἀνοίξεως καὶ, γινόμενοι μετ' οὐ πολὺ ἄφαντοι μετὰ τῶν ζεφύρων, ἀκολουθοῦσιν ἀπὸ κλίμα εἰς κλίμα τὴν κινητὴν αὐτῶν πατρίδα· οἱ δὲ ὑπερόριοι ταξιδιδιώται διαμένουσιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπικαλούμενοι τὴν ἀρχαίαν φιλοξενίαν. Ἐκαστος ἀκολουθεῖ τὴν κλίσιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκλογῇ φίλου τινός. Ὁ μὲν πετρίτης διευθύνεται εἰς τὴν πτωχὴν καὶ ταπεινὴν καλύβην, ἥ δὲ χελιδὼν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων.

Μόλις τὸ φθινόπωρον παρέλθῃ καὶ τὰ δάση ἀπολέσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν φύλλα, πλῆθος ἀγρίων νησῶν βαίνουσι στοιχηδόν, διασχίζουσαι σιωπηλῶς τὸν μελαγχολικὸν οὐρανόν. Ἐάν ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀτμοσφαίρας παρατηρήσωσι γοτθικὴν τινα κατοικίαν περικυκλωμένην ἐξ ὑδροστασίων καὶ δασῶν, ἐτοιμάζονται, ἀφ' οὗ προηγουμένως κάμωσι πολλοὺς ἐξελιγμοὺς ὑπεράνω τῶν δασῶν, ὅπως διέλθωσι τὴν νύκτα εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Μόλις δὲ ὁ ἀτμός τῆς νυκτός καλύψῃ τὴν κοιλάδα, πίπτουσιν αἱ ἰφνὲς ἐν-

τὸς τῶν ἀντηχοῦντων ὑδάτων, ἔχουσαι τὸν τράχηλον τεντωμένον καὶ τὴν πτέρυγα μεταιωρημένην. Φωνὴ γενικὴ, ἣν διαδέχεται βαθεῖα σιωπὴ, ὑψοῦται εἰς τὰ ἔλη. Ὁδηγούμεναι ὑπὸ ἀμυδροῦ φωτός, ὅπερ λάμπει εἰς μικρὸν τι παράθυρον πύργου τινός, αἱ ὁδοιπόροι πλησιάζουσι τοὺς τοίχους διὰ τῶν καλαμώνων καὶ τῶν σκιῶν. Ἐνταῦθα, πλήττουσαι τὰ πτερὰ καὶ κραυγάζουσαι ἐκ δαίμωνων ἐν τῷ μέσῳ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ συρίζοντος ἀνέμου, χαιρετῶσι τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ φαλαρίς, αἱ περιοδεῖαι τῆς ὁποίας εἶναι ἦττον μεμακρυσμένοι, εἶναι μία ἐκ τῶν ὠραιότερων κατοίκων τῶν ἀναχωρητηρίων τούτων. Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατοικεῖ τὰς ὄχθας τῶν σχοίνων, βυθίζεται ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου αὐτῶν, ἀναφαίνεται καὶ γίνεται ἄφαντος ἐκβάλλουσα μικρὰν ἀγρίαν φωνήν· περιδιαβάσει εἰς τοὺς τάφρους τοῦ πύργου καὶ ἀγαπᾷ ν' ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν γεγλυμμένων οἰκοσήμεων τῶν πύργων. Ὅταν προσεγγίξῃ ἡ ἀνοιξίς, ἀποσύρεται εἰς μεμονωμέναν πηγὰς. Ρίζα ἰτέας βεβαθουλωμένη ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῇ προσφέρει ἄσυλον. Ὁ σμίλαξ, τὰ βρύα καὶ τὰ τριχοειδῆ φύλλα σχηματίζουσι ἐμπροσθεν τῆς φωλεᾶς αὐτῆς καταπράσινα παραπετάσματα. Τὸ κάρδαμον καὶ ὁ φακὸς χορηγοῦσιν αὐτῇ τροφὴν ἄφθονον καὶ τρυφερὰν, τὸ κελαρύζον ὕδωρ τέρπει ἡδέως τὴν ἀκοήν της, ὠραία ἔντομα ἐπασχολοῦσι τὰ βλέμματά της καὶ ἡ νηϊὰς τοῦ ποταμοῦ, ὅπως κρύψῃ τὴν νέαν ταύτην μητέρα, φυτεύει πέριξ τῆς φωλεᾶς τὰς ἐκ κάλαμου ἡλακάτας αὐτῆς, βεβαρυμένας ἐξ ἐρυθροῦ μαλλίου.

Μεταξὺ τῶν μεταβατικῶν τούτων πτηνῶν ὑπάρχουν τινὰ, ἅτινα ἐξοικειοῦνται μὲ τὰ ἔλη ἡμῶν καὶ ἀποποιοῦνται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των· οἱ μὲν, ὡς οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεώς, καταθέλγονται ὑπὸ τῆς γλυκύτητος ὁπωρῶν τινων, οἱ δὲ, ὡς οἱ λειποτάκται τοῦ πλοίου τοῦ Κῶκ, δελεάζονται ἐκ τῶν θελγήτρων τῶν ἐπωδῶν, αἵτινες κρατοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὰς νήσους των.

Λόγοι φυσικοί ἢ σκοποὶ ὠφέλιμοι διὰ τὸν ἄνθρωπον προσδιορίζουσι τὰς μεταναστεύσεις τῶν ζώων. Τὰ πτηνὰ, ἅτινα φαίνονται κατὰ τὸν μῆνα τῶν τρικυμιῶν, ἔχουσι τὰς φωνὰς γοεράς καὶ τὰ ἥθη ἄγρια ὥς ἡ ἐποχὴ, ἣτις τὰ φέρει· δὲν ἔρχονται ὅπως τὰ ἀκούσωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκούσωσι, καὶ ὑπάρχει εἰς τὸν ὑπόκωφον μυκηθμὸν τῶν δασῶν μυστηριώδης τις ἁρμονία θέλγουσα τὴν ἀκοήν. Τὰ δένδρα, ἅτινα δονίζουσι θλιβερώς τὰς γυμνάς κορυφὰς των, δὲν φέρουσι εἰμὴ μέλανα στίφη συνετairισθέντα ὅπως διέλθωσι τὸν χειμῶνα· ἔχουσι δὲ τοὺς φρουροὺς αὐτῶν καὶ τὰς ἐμπροσθοφυλακὰς των· πολλάκις ἑκατοντοῦτις κορώνη, ἀρχαία προφήτις τῆς ἐρήμου, ἴσταται ἐπὶ ὁρυός τινος καὶ, ἐνῶ αἱ ἀδελφαὶ τῆς σιωπῶσιν ἀκίνητος καὶ σύννους ἀφίνει εἰς τοὺς ἀνέμους προφητικὰς τινὰς μονοσυλλάβους λέξεις.

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ἡ κερκιθαλὶς (ἀγριόπαππια), αἱ νήσσαι, αἱ χῆνες, αἱ κίχλαι, οἱ σκολόπακες, οἱ χαρδριοὶ, οἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς τροφήν μας, φθάνουσιν, ὅσάκις ἡ γῆ εἶναι γυμνωμένη, ἐνῶ τὰ ξένα πτηνὰ, ἅτινα ἔρχονται εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ὁπωρῶν δὲν ἔχουσι μεθ' ἡμῶν εἰμὴ σχέσεις φιλικὰς· εἶναι μουσικοὶ ἀπεσταλμένοι, ὅπως θέλξωσι τὰ συμπάσιά μας. Πρέπει νὰ ἐξαίρεσωμέν τινα, ὥς τὸ ὀρτύκιον καὶ τὴν φάσαν, τὰ ὅποια παχύνονται ἐκ τοῦ ἡμετέρου σίτου ὅπως χρησιμεύσωσιν ἀκολούθως εἰς τὰς τραπέζας ἡμῶν. Οὕτω τὰ ἐκ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων προερχόμενα πτηνὰ εἶναι τὸ μάννα τοῦ βορρᾶ, καθὼς τὰ ἀηδόνια τὸ δῶρον τοῦ ζεφύρου· ἐξ οἴουδῆποτε μέρους τοῦ ὀρίζοντος ὁ ἄνεμος καὶ ἂν φυσήσῃ, φέρει μεθ' ἑαυτοῦ δῶρόν τι τῆς Θείας Προνοίας.

Αἱ χῆνες, αἱ ἀγριόπαππαι, αἱ νήσσαι, ἐπειδὴ ἀνήκουσιν εἰς τὸ εἶδος τῶν κατοικιδίων ζώων, συζῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ θαλασσοπόροι εἶρον ἀναρίθμητα στίφη τῶν πτηνῶν τούτων μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Νέας Ζελανδίας. Τὰ θαλάσσια ταῦτα πτηνὰ ἔχουσι μέρη προσδιωρισμένα, ἐνθα συζητῶ-

σιν ἀπὸ κοινοῦ τὰς ὑποθέσεις τῆς δημοκρατίας των· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκόπελος ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων εὐρισκόμενος. Πολλάκις διευθύνθην πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Ἀγίου Πέτρου, ἣν οἱ κάτοικοι ὀνομάζουσι *Περικτερεῶνα*, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς, ὅπως παρατηρήσω ἐκ τοῦ πλησίον τὰς συναθροίσεις αὐτῶν. Τὸ πλῆθος τῶν συναθροισθέντων πτηνῶν ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου ἦτο τοσοῦτο μέγα, ὥστε πολλάκις διέκρινα τὰς φωνὰς των ἐφ' ὅσον χρόνον διήρκει ἡ βοὴ τῶν κυμάτων. Μεγάλη ὁμοφροσύνη καὶ σύμπνοια ἐπεκράτει ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τοῦ Περικτερεῶνος. Ὅποτε νέος τις πολίτης ἐγεννᾶτο, ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸν ἔρριπτεν εἰς τὰ κύματα, καθὼς πράττουσιν οἱ βάρβαροι λαοὶ, οἵτινες βυθίζουσι τὰ τέκνα των εἰς τοὺς ποταμοὺς, ὅπως συνειθίσωσιν αὐτὰ εἰς τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας. Ταχυδρόμοι τινὲς φεύγουσιν ἀδιαλείπτως ἐκ τῆς νήσου μετὰ μεγάλης συνοδίας καὶ διασκορπίζονται κατὰ διαταγὴν τῆς Θείας Προνοίας ἐπὶ τῶν θαλασσῶν ὅπως συνδράμωσι τὰ πλοῖα. Οἱ μὲν προχωροῦσι μέχρι 40—50 λευγῶν καὶ χρησιμεύουσιν οὕτως ὡς σημεῖον ἀλάνθαστον εἰς τὸν ναύκληρον, ὅστις ἀνακαλύπτει αὐτοὺς ἐπιπλέοντας ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὡς τοὺς σημαντῆρας ἀγκύρας τινός· ἄλλοι στάθμεύουσιν ἐπὶ τῶν ὑφάλων καὶ, ἄγρυπνοι φύλακες, ἐκβάλλουσι γοεράς φωνὰς ἐν καιρῷ νυκτός, ἵνα ἀπομακρύνωσι τοὺς θαλασσοπόρους ἐκ τοῦ κινδύνου· ἄλλοι διὰ τῆς λευκότητος τῶν πτερῶν των, ἣτις εἶναι πραγματικὸς φάρος ἐπὶ τῆς μαύρης ἐπιφανείας τῶν σκοπέλων, ὁδοιγοῦσιν αὐτοὺς εἰς ἀσφαλῆ λιμένα. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἀπεκατέστησε τὸν ἀφρὸν τῆς μεταξὺ τῶν σκοπέλων εὐρισκομένης θαλάσσης μᾶλλον φωσφορικόν, ὅπως προφυλάξῃ τὰ πλοῖα ἐκ τῆς ὀρμῆς τῶν κυμάτων.

Ὅλα τὰ συμπτώματα τῶν θαλασσῶν, ἡ παλίρροια καὶ ἡ ἀμπωτις, ἡ γαλήνη καὶ ἡ τρικυμία, προλέγονται ὑπὸ τῶν πτηνῶν. Ὁ λάρος καταβαίνει εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἀπάγει τὸν τράχηλόν του ἐντὸς τῶν πτερῶν,

κρύπτει τὸν ἕνα πόδα εἰς τὰ πτίλα αὐτοῦ καὶ, μένων ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἄλλου, εἰδοποιεῖ τὸν ἄλιέα περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑδάτων. ἡ θαλάσσιος κορυθαλὶς, ἥτις τρέχει παρὰ τὴν θάλασσαν ἐκβάλλουσα γλυκεῖαν καὶ λυπηρὰν φωνήν, ἀναγγέλλει ἀπ' ἐναντίας τὴν στιγμὴν τῆς ἀμπώτιδος· τέλος οἱ λάρροι ἀκολουθοῦντες τὰ πλοῖα μέχρι τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων μερῶν εἰδοποιουσι τοὺς ναύτας περὶ τῆς ἐπαπειλουμένης τρικυμίας· ὁ δὲ ναύτης, θεωρῶν αὐτοὺς ὡς πτηνὰ ἱερά, θρησκευτικῶς τοῖς χορηγεῖ τὴν φιλοξενίαν, ὅπταν ὁ ἄνεμος τοὺς ρίψῃ ἐντὸς τοῦ πλοίου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ γεωργὸς σέβεται τὸν πετρίτην, τὸν προβλέποντα τὰς ὥραιας ἡμέρας, καὶ δέχεται αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἀγροτικὴν του στέγην ἐν καιρῷ χειμῶνος. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἄνθρωποι, μετερχόμενοι τὰ δύο σκληρότερα ἐπιτηδεύματα, ἔχουσι φίλους, τοὺς ὁποίους ἡ Πρόνοια τοῖς παρέχει, καὶ εὐρίσκουσιν εἰς τὰ ἀσθενῆ ὄντα τὴν συμβουλὴν ἢ τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην ἤθελον εὐρεῖ παρὰ τοῖς ὁμοίοις αὐτῶν. Αἱ ἀμοιβαῖαι αὗται εὐεργεσίαι μεταξὺ μικρῶν πτηνῶν καὶ ταιπωρουμένων εἶναι ἐν ἑκ τῶν συγκινητικῶν ἐκείνων χαρακτηριστικῶν, ἅτινα ἀφθονοῦσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Μεταξὺ τοῦ πετρίτου καὶ τοῦ γεωργοῦ, μεταξὺ τοῦ λάρρου καὶ τοῦ ναύτου ὑπάρχει ὁμοιότης ἡθῶν καὶ προορισμοῦ λίαν συγκινητικῶν. ὦ! πόσον ἡ φύσις εἶναι ξηρὰ, ὅσκις οἱ σοφισταὶ ἐξηγοῦσιν αὐτήν! ἀλλὰ πόσον φαίνεται πλουσία καὶ γόνιμος εἰς τὰς ἀπλὰς καρδίας τὰς ζητούσας τὰ θαύματα αὐτῆς, ὅπως δοξολογήσωσι τὸν Δημιουργόν!

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὸ Φ. Σατωβριάν.)

Λ. Κ.

ΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ.

Τίς ἅπαξ τοῦλάχιστον ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ δὲν ἡσθάνθη βαθέως σπαρασσομένην τὴν καρδίαν ἐπὶ τῇ θεᾷ ἀθλίῳ τινῶν ὄντων, ἅτινα, ἡμίγυμνα καὶ ρακένδυτα, φάσματα μᾶλλον ἀνθρώπινα ἢ ἄνθρωποι ζῶντες, πλανῶνται δίκην περιπλανωμένου Ἰουδαίου ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ, ἐπαιτοῦντα, ἐπιδιώκουσι τὴν λύσιν τοῦ δι' ἄλλους εὐχεροῦς, διὰ ταῦτα δ' ἀλύτου προβλήματος τῆς ζωῆς; Τίς, βλέπων τὰ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὑπὸ τὰς φλογερωτέρας τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἢ ἐν μέσῳ χιόνων καὶ παγετῶν δύσμοιρα ταῦτα ὄντα, δὲν ἠρώτησεν ἑαυτὸν, ἂν ἀτελευτήτους γονέων ἀμαρτίας ἐξιλεόνωσιν, ἂν εἶναι ἀπλᾶ εἰμαρμένης ἀδυσωπήτου θύματα, ἢ ἂν ἐκ μόνης ἰδίας ἀβελτηρίας ἡξιώθησαν τῆς βαρύνουσας αὐτὰ τύχης; Ὁλίγαι συλλήβδην σημειώσεις ἐπὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ εἴους αὐτῶν ἴσως ἀπαντήσω ἐν μέρει εἰς τὰς τελευταίας τῶν ἀνωτέρω ἐρωτήσεων.

Οἱ Ἀθίγγανοι ἢ Βοημοὶ καλούμενοι εἶναι καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένοι, τοὺς ἀπαντᾷ δὲ τις μεταξὺ καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ κέντρου τῆς Δύσεως λαῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἶναι γνωστοὶ ὑπὸ τὴν πρώτην τῶν δύο ὀνομασιῶν, ἐν τῇ Δύσει τοὺς καλοῦσιν ἐν γένει Βοημούς. Ἐπὶ μακροῦς χρόνους διὰ φιλονεικηθείσα ἢ καταγωγὴ αὐτῶν, ἐθεωρήθη παρὰ τῶν μὲν ὡς καθαρῶς Ἰνδική· ὅτι εἶναι Ἰνδοὶ (*Hindous*), ἀποδεικνύεται τρανῶς καὶ ἐκ τοῦ τύπου τῆς φυσιογνωμίας των, ἐκ τοῦ εἰς διαφόρους κλάσεις ἢ τάξεις ὁργανισμοῦ των, πρὸ πάντων δ' ἐκ τῆς γλώσσης των, κράματος διεφθαρμένης Σανσκριτικῆς καὶ τῆς γλώσσης τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον κατοικοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως τῆς πρώτης. Ἐφάνησαν τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ὅτε ὁ Ταμερλάνος εἰσέβηκεν ἐν Ἰνδίαις

οἱ μεγάλοι καταδιωγμοί, εἰς οὓς ὁ Μογγόλος ἐκείνος κατακτητὴς, κατακλύσας τὰς Ἰνδίας, ὑπέβαλε πάντας τοὺς μὴ Μουσουλμάνους Ἰνδοὺς, ἠνάγκασαν τοὺς εἰς πλάνητα βίον καταδικασθέντας ὄχλους τούτους νὰ ζητήσωσιν ἄσυλον ἐν Εὐρώπῃ. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη τινῶν περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ εἰσβολῆς τῶν Βοημῶν.

Ἄλλοι ὅμως τοὺς χρονολογοῦσιν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων γνωστῶν καθ' ἡμᾶς ἐποχῶν. Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει κάπου περὶ Σιγυνῶν, λαῶν κατοικούντων τὸν κάτω Δούναβιν, ἐνθα καὶ σήμερον ἀπαντᾷ τις τοὺς πλειοτέρους τῶν Βοημῶν καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ῥοδίῳ καὶ παρὰ Στράβωνι καὶ ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς τὸ ὄνομα τοῦτο πολλάκις ἀπαντᾷται. Οἱ Σιγύναι τοῦ Ἡροδότου διαφέρουσιν οὐσιωδῶς τῶν Θρακῶν κατὰγονται ἐκ τῶν Μήδων, εἶναι τουτέστι φυλὴ Ἀριανὴ ἐνδύονται ὅπως οἱ Μῆδοι, ζῶσι δὲ τῶν Σκυθῶν τὸν βίον, ἐνδον φορτηγῶν ἀμαξῶν συρομένων ὑπὸ μικροσώμων ἵππων μὲ χαίτην μακράν. Ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ ὀνόματος, ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, ἐξ αὐτοῦ τοῦ μικροσώμου τέλος πάντων καὶ μὲ μακράν χαίτην ἵππου, ὅπως εἶναι σήμερον οἱ ἐν Βλαχία, πλεῖστοι ὅσοι συγγραφεῖς ὑπόπτευσαν ὅτι οἱ Σιγύναι εἶναι οἱ πρόγονοι τῶν νεωτέρων Ἀθιγγάνων, πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων κατοικούντων τὴν Βλαχίαν.

Καὶ ὁ *Lébon* πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην ὑπόθεσιν κλίνει· ἀπορεῖ ὅμως, πῶς ὁ παράδοξος οὗτος λαὸς, πρὸ εἴκοσι ἤδη αἰώνων ὥς λαὸς ἀνατολικῆς καταγωγῆς ἀναφερόμενος μεταξὺ τῶν βαρβάρων τῆς Δύσεως, οὔτε ἐπὶ τῆς κατακτήσεως τῶν Ῥωμαίων ἀναφαίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ οὔτε ὑπὸ τοὺς Σλάβους οὔτε ὑπ' αὐτοὺς τοὺς Οὐγγρους μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος ἀπαντᾷται. Οὔτε καὶ αὐτῶν τῶν Ῥωμουνικῶν χωρῶν αἱ ἱστορίαι, αἱ ἀρχαιότεραι τῶν ὁποίων κατὰ τὸν ἴδιον *Lébon* φθάνουσι μέχρι τοῦ 4417, ἀναφέρουσί τι περὶ Ἀθιγγάνων, ἵνα χύσωσιν, ἔστω καὶ ἀμυδρὸν, ὀλίγον φῶς ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω γνωμῶν

διαμφισβητουμένης καταγωγῆς. Ὅπως μᾶλλον ταῦτα ἐρρέθη, οἱ πλεῖστοι παραδέχονται τὴν δευτέραν ὑπόθεσιν.

Καθ' ἅπασαν διεσπαρμένοι τὴν Ἀνατολὴν οἱ Ἀθιγγανοί, ἀποτελοῦσιν ἐν Μολδοβλαχίᾳ βασιλείον ἀληθές. Εἰς πᾶν βῆμα τῆς ἱστορίας ἀμφοτέρων τούτων τῶν τόπων τοὺς ἀπαντᾷ τις κατ' ἀρχὰς μὲν βίον πλάνητα διάγοντας, βραδύτερον δ' ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν Βασιλέων εἰς δούλους μετατραπέντας· ὀλίγαι μόνον ὀμάδες κατόλησαν κατ' ἐξαιρέσιν τὰ Οὐγγρικά σύνορα, ὅπου ὡς ἀμοιβὴν τῆς γενναιότητος, μεθ' ἧς ὑπερασπίζονται τὰς στρατηγικὰς ἐκείνας θέσεις, ἀξιοῦνται ὀλίγης ἐλευθερίας καὶ προνομίων τινῶν. Τῷ 1848 ἡ προσωρινὴ τῆς Βλαχίας κυβέρνησις εἶχε τοὺς κηρύξει ἐλευθέρους· εἰσελθόντων ὅμως κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος τῶν Τούρκων, ἐκηρύχθησαν δούλοι ἐκ νέου. Μετὰ τὸ τέρμα τοῦ πολέμου τοῦ 1854 διὰ δευτέραν φοράν ἐκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς Βλαχικῆς Κυβερνήσεως ἐλεύθεροι, τὸ δὲ μέτρον τοῦτο παρεδέχθη καὶ ἡ Μολδαυία ὑπὸ τὸν Γρηγόριον Γκίκαν.

Διαιροῦνται δὲ εἰς διαφόρους τάξεις. Οἱ μὲν, *Lingurari* καλούμενοι, εἶναι ξυλουργοί, κατασκευάζουσι διάφορα πρὸς τὴν μαγειρικὴν χρήσιμα, καὶ ἀγέληδόν ζῶσιν ἐνδον τῶν πεδιάδων καὶ τῶν δασῶν. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ οἱ κτίσται. Ἄλλοι, οἱ *Sautari* ὀνομαζόμενοι, ἔχουσι τὸ μονοπώλιον τῆς μουσικῆς, οὗτοι δὲ εἶναι καὶ οἱ μᾶλλον πεπολιτισμένοι τῶν Ἀθιγγάνων κατοικοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐνθα ἐξασκοῦν τὸ κερδοφόρον τῶν βαρβιτοπαικτῶν ἐπάγγελμα· ὑπάρχουσί τινες μεταξὺ αὐτῶν ἐξαιρέτοι μουσικοὶ συγγραφεῖς. Ἐρχονται κατόπιν οἱ *Ursari*, περιφερόμενοι καὶ δεικνύοντες ἄρκτους, οἱ ἀρκετοδεῖκται τουτέστι, καὶ οἱ χρυσολέκται, *Luvari*, ψήγματα χρυσοῦ συλλέγοντες ἐν τοῖς ποταμοῖς τῶν Ἠγεμονιῶν, ὅπου εὕρισκονται τοιαῦτα, ὡς εἰς τὴν Ζαλομίτζαν καὶ τὴν Πραχόβην ἐν παραδείγματι. Ὅτε ἦσαν δούλοι, ἐπλήρονον πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ

ἐπαγγέλματος τούτου ἄδρὸν κατ' ἔτος φόρον εἰς τὴν κυβέρνησιν· ὁ φόρος οὗτος συνέκειτο ἐκ κόνεως χρυσοῦ, ἀποκλειστικῶς διδομένης τῇ συζύγῳ τοῦ Βοϊδόδα πρὸς κατασκευὴν πολυτίμων σκευῶν.

Ἔχουσι καὶ αἱ τέσσαρες αὗται τάξεις τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἀνωτέρων Ἰνδικῶν φυλῶν, τῶν Ἀριανῶν, ὡς τύπον τοῦ προσώπου καὶ χροιάν, μεταξὺ ἀπλῆς μελαγχροινῆς καὶ ἐρυθρᾶς, ὡς πλίνθου, ποικιλλομένης. Πλὴν ὅμως τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων ὑπάρχει καὶ πέμπτη τάξις, οἱ *Netalsi*· τούτων ὁ διεφθαρμένος τύπος ἀναμιμνήσκει τοὺς ὑπὸ τῶν Ἀριανῶν ὑποδουλωθέντας καὶ δεκατισθέντας ὄχλους ἐκείνους τῶν Ταμούλων. Ἡμίγυμνοι πλανώμενοι καὶ εἰς τὰ δάση καὶ ὑπὸ σκηνᾶς βιοῦντες, ζῶσι διὰ τῆς κλοπῆς καὶ τῆς λεηλασίας, τρώγουσιν ὅ τι πλέον ἀκάθαρτον ζῶον εὕρωσιν, οὐδέποτε δὲ θάπτωσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν. Ἀπηνῶς ὅμως διωκόμενοι ὑπὸ τῶν λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὡς κομῆται διέρχονται ἐλαττοῦνται οὐσιωδῶς καθ' ἑκάστην, ἴσως δ' ἐπὶ τέλους δοθῶσιν εἰς τὴν γεωργίαν, ὡς συνέβη εἰς τοὺς ἐν Τρανσυλβανίᾳ ἀδελφοὺς αὐτῶν χάρις εἰς τὰ παρὰ τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως ληφθέντα δραστήρια μέτρα. Δυστυχῶς ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς εἶναι ὅ τι πλέον παντὸς ἄλλου ἀποστρέφονται ὅλοι ἐν γένει οἱ ἐν Ῥωμουνίᾳ Ἀθίγγανοι· ἐκεῖνο δ' ὅπερ κατ' ἐξοχὴν φύσει προτιμῶσιν, εἶναι ὁ πλάνης βίος.

Πρὶν αἱ Ἡγεμονίαι κηρυχθῶσιν αὐτοδιοίκητοι, ὁ ἐν αὐταῖς ἀριθμὸς τῶν Ἀθιγγανῶν συνεποσοῦτο εἰς 190000, τῶν ὁποίων, ὅλων δούλων, 60000 ἐν Μολδαυίᾳ καὶ 130000 ἐν Βλαχίᾳ. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος τείνει ν' αὐξήσῃ ὑπὸ τὸ νέον κυβερνητικὸν σύστημα. Εἶναι ὅλοι ὀρθόδοξοι. Ἐπειδὴ δ' ἐν γένει εἶναι τύπου εὐειδοῦς καὶ πᾶσα καταδίωξις ἤδη ἔπαυσε κατ' αὐτῶν, ὁ *Lébon* φρονεῖ ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, θέλουσιν συγχωνευθῇ μετὰ τῶν Ῥωμουνίων. Οἱ δ' ἐν Σερβίᾳ καὶ Τουρκίᾳ, Ὀθωμανοὶ ὅλοι, φθάνουσι εἰς 200000. Ἐκ τούτων οἱ μὲν ζῶσι βίον νομαδικόν, οἱ δὲ

συναθροίζονται ἐν τοῖς χωρίοις καὶ πολλάκις ἐν συνοικίαις παρὰ τὰς θύρας τῶν πόλεων. Οἱ πλείστοι εἶναι σιδηρουργοὶ καὶ πεταλῶται ἵππων. Ὑπάρχουσι δὲ πολλοὶ τοιοῦτοι καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ἄνω Εὐρώ. Ὅσοι οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω δύο ἐπαγγελμάτων ἐξασκοῦν, ἐπαιτοῦσιν ἢ κλέπτουν, πλάνητα βίον διάγοντες.

Φ.

ΟΙ ΑΝΑΠΗΡΟΙ ΕΝ ΜΟΝΑΧΩ.

Ὅτε πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἤμην ἐν Μονάχῳ, τινὲς τῶν φίλων μου συνέλαβον τὴν ιδέαν νὰ προμηθευθῶμεν προσωπίδας παριστώσας τὰ διάφορα πρόσωπα τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀλώπεκος, καὶ οὕτω μετημφισμένοι νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν διάσημον *Kaulbach*. Ἐνῶ δ' ἐσκεπτόμεθα πῶς νὰ κατασκευάσωμεν τὰς προσωπίδας, εἰς τῶν παρευρισκομένων προέτεινε νὰ παραγγείλωμεν αὐτὰς εἰς τὸ Σχολεῖον τῶν Ἀναπήρων. Δεκτικῆς γενομένης τῆς προτάσεώς του, παρηκολούθησα αὐτὸν εἰς τὸ κατάστημα ἐκεῖνο καὶ, ἀφοῦ ἀνεκοινώσαμεν εἰς τὸν ὑποδεχθέντα ἡμᾶς διευθυντὴν τὸν σκοπὸν τῆς ἡμετέρας ἐπισκέψεως, ἐδώκαμεν αὐτῷ τὸ σχέδιον τῶν προσωπίδων. Ὁ διευθυντὴς ἐδειξεν ἡμῖν ἀκολούθως διάφορα ἔργα ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου κατασκευασθέντα, οἷα προσωπίδας, ἐργαλεῖα ποικίλα διὰ τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ παντοειδῆ ὥραϊα ἀθύρματα ἐκ χονδροῦ χάρτου.

— Τινὰ τῶν παιδίων τούτων, εἶπεν ἡμῖν, εἰσὶν ἀληθῆ ζιζάνια· ἀλλὰ τὸ ἔμφυτον αὐτοῖς ἐρευρετικὸν πνεῦμα φέρει αὐτὰ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καλοῦ μάλλον ἢ τοῦ κακοῦ.— Μᾶς προσεκάλεσε δὲ νὰ ἐπανέλθωμεν, ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὸ κατάστημα· ἀλλὰ καίτοι ἔδωκα αὐτῷ τὴν ὑπόσχεσίν μου, πολλὰ παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ τὴν ἐκπληρώσω. Μόλις τὸ λήξαν

ἔτος, εὐρεθεὶς καὶ πάλιν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Βαυαρίας, ἀπεφάσισα νὰ ἐκτελέσω τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἐπίσκεψίν μου. Πρὶν ὅμως ἐκθέσω τὰ περὶ αὐτῆς, κρίνω ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρω τινὰ περὶ τῆς ἀρχικῆς συστάσεως τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καθιδρύματος.

Ἐν ἔτει 1832 εὐγενὴς τις Βαυαρὸς, Κούρτζ (*Kurtz*) καλούμενος, λαβὼν οἶκτον πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀναπήρους παῖδας, συνέλαβε τὴν εὐγενῆ ἰδέαν νὰ βελτιώσῃ τὴν τύχην αὐτῶν. Δυστυχῶς οἱ πόροι αὐτοῦ ἦσαν λίαν εὐτελεῖς· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν φίλων του ὑπεστήριξαν αὐτὸν, καὶ οὕτως ἐν ὀλίγῳ ἡδυνήθη νὰ διασκευάσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ δωμάτια τινὰ ἱκανὰ νὰ περιλάβωσιν ὠρισμένον ἀριθμὸν ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων. Παρ' ὀλίγων τινῶν ἐλάμβανεν ἐνιαύσια τροφεῖα, ὧν ὁ ἀνώτατος ὅρος ἦτο δέκα λίραι στερλίναι. Προσέλαβε δὲ καὶ διδάσκαλον, ἵνα διδάσκῃ αὐτοὺς τὰ στοιχειώδη μαθήματα, ἐν ᾧ αὐτὸς ἡσχολεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ τοὺς γυμνάζῃ εἰς διάφορα ἐργόχειρα.

Μετὰ δωδεκαετὴς ἐπιτυχεῖς ἀγῶνας, τὸ ἀξιόλογον τοῦτο καθιδρυμα ἐπέσυρεν, ἐν ἔτει 1844, τὴν προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως, ἥτις, κατατάξασα αὐτὸ μεταξὺ τῶν δημοσίων καταστημάτων, τῷ παρεχώρησε προικοδότησιν ἐκ 1800 λιρῶν στερλινῶν καὶ τὸ ἔθεσεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐμμίσθου προσωπικοῦ, συγκειμένου ἐξ ἐνὸς ἐπόπτου, ἐνὸς διευθυντοῦ, ἐνὸς ἱερέως διαμαρτυρομένου καὶ ἐνὸς καθολικοῦ, ἐνὸς παιδαγωγοῦ, ἐνὸς διδασκάλου τῶν τεχνῶν καὶ ἐνὸς ἱατροῦ· πρὸς τούτοις μιᾶς οἰκονόμου, μιᾶς ὑπηρετρίας καὶ ἐνὸς θυρωροῦ. Μαθήματα δὲ ὠρίσθησαν ἡ ἀνάγνωσις, ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ, αἱ πρῶται γνώσεις τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς ἱστορίας, ἡ ὥδῃ καὶ ἡ στοιχειώδης ἰχνογραφία· ἡ δὲ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἱερεῖς. Οἱ ὑπότροφοι ἐπλήρονον δέκα λίρας στερλίνας κατ' ἔτος· αἱ δὲ λοιπαὶ πρόσοδοι τοῦ καταστήματος, προερχόμεναι ἐκ συνεισφορῶν καὶ ἰδιωτικῶν κληροδο-

τημάτων, ἦσαν προωρισμέναι διὰ τὴν ὑποτροφίαν τῶν ἀπόρων μαθητῶν. Ἐν ἔτει 1850 νέα προικοδότησις ἐκ 1800 λιρῶν στερλινῶν παρεχωρήθη εἰς τὸ κατάστημα· ὥστε σήμερον ἡ περιουσία αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 6000 λίρας στερλίνας ἐκτὸς τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐργοχείρων χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἄξιον λόγου. Ὁ μέσος ὅρος τῶν μαθητῶν ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς 26, τὰ δὲ ἐξόδα αὐτοῦ εἰς 450 λίρας στερλίνας.

Ἡ οἰκία εἶναι διώροφος, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ κήπου. Ἐσήμανα καὶ ἡ θύρα ἡνεώχθη, μικρόσωμος δὲ τις γραῖα με ὠδήγησε πρὸς τὸν διευθυντὴν, ὅστις δὲν ἦτο ἐκεῖνος, ὃν κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου εἶχα γνωρίσει. Μὲ ὑπεδέχθη ὅμως φιλοφρονέστατα καὶ, ἀφοῦ μοι εἶπεν ὅτι ὁ προκατόχος του, ὁ ἀρχαῖος φίλος μου, ἀπесύρθη πρὸ πολλοῦ ἐκ τοῦ καταστήματος, προσέθεσεν—Ἐγὼ βέβαιος, κύριε, ὅτι ἐπίσης θέλω αἰσθανθῇ μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς συνοδεύσω καὶ σᾶς δείξω πᾶν ὅτι τὰ τέκνα μας δύνανται νὰ κάμωσιν.

Ἐνῷ με ὠδήγει εἰς τὸ σπουδαστήριον τῶν μαθητῶν, μοι εἶπεν, ὅτι πᾶσαι αἱ σχολικαὶ ἐργασίαι ἐγίνοντο πρὸ τοῦ γεύματος, καὶ ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ μαθηταὶ ἡσχολοῦντο εἰς τὰ ἐργόχειρα. Παρηκολούθησα τὸν ὁδηγόν μου, ὅστις μὲ εἰσήγαγεν εἰς δωμάτιον 40 περίπου μέτρων μήκους. Ὁ παιδαγωγὸς, πρᾶος καὶ εὐφυὴς τὴν ὄψιν, διηύθυνε τὰς ἐργασίας 28 παίδων, ἀπὸ 9 μέχρι 15 ἐτῶν ἡλικίαν ἔχόντων, παρακαθημένων εἰς τραπέζας εἰς δύο σειρὰς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἵθουσας. Ταινίαι χαρτονίου καὶ χάρτου στίλβοντος τεμάχια ἐπλήρουν τὸ ἔδαφος· μικρὰ κιβώτια, θῆκαι ὥρολογίων καὶ παντοειδῆ ἀντικείμενα ἐκ χαρτονίου ἔκειντο ἐπὶ διαφόρων τραπεζῶν.

Πάντες ἔφερον τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ καταστήματος, ἦτοι περισκελίδα καὶ ὑπενδύτην ἐξ ἐριούχου ὑπομέλανος, καὶ χιτωνίσκον ἐξ ὑφάσματος βαθέος κυανοῦ χρώματος καὶ ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν· ἡ ἐνδυμα-